

## AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 36 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO NR. VIII-729 19 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR CENTRALIZUOTAI VALDOMO VALSTYBĖS TURTO VALDYTOJO ĮSTATYMO NR. XII-791 4 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO PROJEKTŲ

### **1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Šiuo metu valstybės priskirtoms funkcijoms atlikti nenaudojamo nekilnojamojo turto, kurį viešosios įstaigos, įskaitant valstybės sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas, valdo nuosavybės teise, pardavimo santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymo (toliau tekste – ir CVVT, Valstybės turto valdytojo įstatymas) 4 straipsnio 7 dalies 1 punktas<sup>1</sup>, įsigaliosiantis 2023 m. rugsėjo 1 d. Pagal minėtą reguliavimą CVVT valdytojas parduoda viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančius, tačiau valstybės priskirtoms funkcijoms atlikti nenaudojamus statinius, patalpas ar jų dalis kartu su valstybei nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu, *reikalingu parduodamam* viešųjų įstaigų nuosavybės teise valdomam turtui eksploatuoti. Tokia pareiga CVVT valdytojui pagal įstatymą kyla iš sutarties su tokia viešąja įstaiga, kurios savininkė ar dalininkė, turinti pusę ar daugiau kaip pusę balsų visuotiniame viešosios įstaigos dalininkų susirinkime, yra valstybė, ir jeigu yra nuspręsta perleisti viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančius statinius, patalpas ar jų dalis, ir jeigu kiti teisės aktai tokio konkretaus turto pardavimo nedraudžia. Ši nuostata valstybės sveikatos priežiūros viešosios įstaigoms dažniausiai negali būti taikoma, nes jos beveik visą nekilnojamąjį turtą valdo ne nuosavybės, o patikėjimo teise.

Kitas įstatymas – Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (toliau tekste – ir Disponavimo įstatymas) nuo 2019 m. spalio 1 d. numato pareigą CVVT valdytojui aprūpinti valstybės institucijas ir įstaigas jų valstybinėms funkcijoms atlikti reikalingu ir jų poreikius atitinkančiu administracinės paskirties nekilnojamuoju turtu (žr.19 str.). Pagal šį įstatymą tai atliekama *inter alia* įgyvendinant administracinės paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimo projektus.

Tačiau nei vienas iš pirma nurodytų įstatymų, taip pat ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas (toliau tekste – ir SPĮ) nenumato galimybės dalyvauti turto atnaujinimo projekte valstybės viešosios sveikatos priežiūros įstaigai, kai jai atliekant valstybines funkcijas jos patikėjimo teise valdomo valstybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto dalies (statinių, patalpų) būklė kartu su jiems eksploatuoti valstybės priskirtu žemės sklypu šios įstaigos poreikių nebeatitinka, bet jie vis dar yra naudojami teikiant sveikatos priežiūros paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu valstybės sveikatos priežiūros įstaigų patikėjimo teise valdoma dalis statinių nebeatitinka šios įstaigos poreikių joms vykdant valstybines funkcijas (yra neefektyvus jų panaudojimas, brangus išlaikymas, jų rekonstrukcija tam tikrais atvejais

---

<sup>1</sup> „1) Vyriausybės nustatyta tvarka sudaro sutartis su viešosiomis įstaigomis, kurių savininkė ar dalininkė, turinti pusę ar daugiau kaip pusę balsų visuotiniame viešosios įstaigos dalininkų susirinkime, yra valstybė, dėl viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančių, tačiau valstybės priskirtoms funkcijoms atlikti nenaudojamų statinių, patalpų ar jų dalių pardavimo kartu su valstybei nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu, reikalingu parduodamam viešųjų įstaigų nuosavybės teise valdomam turtui eksploatuoti, kai nuspręsta perleisti viešajai įstaigai nuosavybės teise priklausančius statinius, patalpas ar jų dalis;“

neįmanoma), todėl tikslinga būtų numatyti įstatymu galimybę tokius statinius atnaujinti tais būdais, kurie numatyti Disponavimo įstatymo 19 str. 6 d. įgyvendinant administracinės paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimo projektus. Įvertinant valstybės sveikatos priežiūros įstaigų specifiką, kaip antai būtinumą teikti paslaugas nepertraukiamai, dažniausiai tinkamas atnaujinimo būdas būtų naujo statinio, atitinkančio įstaigos poreikius jai atliekant valstybines funkcijas teikiant sveikatos priežiūros paslaugas, įsigijimas jį statant, o perkėlus į jį sveikatos priežiūros dalį teikiamos veiklos, parduodamas senasis pastatas.

Įgyvendinant Konstitucijos 128 straipsnį, pagal kurį valstybės turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo būtina įtvirtinti įstatymu ir siekiant užtikrinti, kad valstybės turtą sveikatos priežiūros įstaigos valdytų racionaliai ir prirėikus, jis galėtų būti atnaujinamas efektyviausiai tinkamu būdu (įsigyjant naują, statant naują, rekonstruojant), o nebegalimą pagal poreikį naudoti nekilnojamąjį turtą parduoti, yra keičiami Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, CVVT valdytojo įstatymas, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas. Paminėtina, kad naudojant aptartą modelį, praktikoje yra sėkmingai įgyvendintų atnaujinimo projektų iki kol Disponavimo įstatymas nebuvo pakeistas.

Siekiant užtikrinti, kad valstybės nuosavybės teise turimas nekilnojamasis turtas būtų valdomas racionaliai ir jo perleidimas būtų skaidrus, teikiamais projektais siūloma pavesti atnaujinimo projektą priklausomai nuo vertės dydžio tvirtinti Turto valdytojo valdybai arba Vyriausybei kaip šiuo metu numatyta Disponavimo įstatymo 19 str. 9 d. dėl administracinės paskirties nekilnojamojo turto, o tą nekilnojamąjį turto objektą, kurį numatoma atnaujinti, perduoti patikėjimo teise valstybės turto valdytojui. Naują nekilnojamąjį turtą, kaip numatyta Disponavimo įstatyme, CVVT valdytojas įgyja valstybės nuosavybėn. Priėmus teikiamą Disponavimo įstatymo pakeitimą, ši nuostata būtų taikoma ir naujai pastatytam ar kitaip įgytam sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamajam turtui.

## **2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai**

Įstatymo projektų iniciatorius ir rengėjas– Seimo narys Jurgis Razma. Rengimo metu vyko konsultacijos su centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoju.

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

**SPĮ įstatymo** 36 straipsnio 9 dalyje yra nustatyta valstybės ir savivaldybių sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų sprendimų tik dėl valstybės ar savivaldybių nekilnojamųjų daiktų pripažinimo nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti priėmimo tvarka, ir nėra numatyta kas ir kokioms sąlygoms esant gali priimti sprendimą atnaujinti nekilnojamąjį turtą, kai viešajai įstaigai atliekant valstybės funkcijas jos valdomas valstybės nekilnojamasis turtas (statiniai, patalpos) nebeatitinka šios įstaigos poreikių. Todėl SPĮ įstatymo 36 str. yra pildomas nauja 10 dalimi.

**Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas** numato, kad įstaigų valdomas administracinės paskirties valstybės nekilnojamasis turtas gali būti atnaujinamas, kai jis atitinka bent vieną iš įstatyme įvardytų požymių, *inter alia*, kai jis neatitinka Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytų administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto panaudojimo efektyvumo rodiklių; neatitinka kitų pagrįstų valstybės institucijų ar įstaigų poreikių atliekant valstybines funkcijas. Šis įstatymas šiuo metu nenumato teisės Valstybės turto valdytojui aprūpinti valstybės viešąsias sveikatos priežiūros įstaigas jų valstybinėms funkcijoms (sveikatos priežiūros paslaugoms) teikti reikalingu ir jų

poreikius atitinkančiu sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamuoju turtu įgyvendinant šios paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimo projektus. Todėl sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamasis turtas valstybės sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų naudojamas sveikatos priežiūros reikmėms, medicinos pagalbai teikti, negali būti atnaujinamas.

Tokių funkcijų Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui nenumato ir **Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymas.**

#### **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Teikiamu **Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo** 36 straipsnio pakeitimo projektu yra siūloma papildyti šį straipsnį nauja 10 dalimi, pagal kurią valstybės viešosios sveikatos priežiūros įstaigos galėtų atnaujinti jų valdomą patikėjimo teise valstybei nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą, jei atitinka šiame ir Disponavimo įstatyme nustatytas sąlygas. SPI įstatyme numatytos papildomos sąlygos nekilnojamojo turto atnaujinimui. Tai leidžiama tik tokiai valstybės viešajai įstaigai, kur valstybė turi pusę ar daugiau kaip pusę balsų visuotiniame viešosios įstaigos dalininkų susirinkime; įstaiga atlieka valstybines funkcijas (teikia sveikatos priežiūros paslaugas); jos patikėjimo teise valdomo valstybės nekilnojamojo turto dalis (statiniai, patalpos) šios įstaigos poreikių nebeatitinka; dalininkas (dalininkai) yra priėmę sprendimą šiuos statinius, patalpas atnaujinti. Jei pastatą centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas planuotų parduoti privalu numatyti statiniui eksploatuoti reikalingą žemės sklypą.

**Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas** yra pildomas nuostatomis, kurios analogiškai jau reglamentuoja valstybės institucijų naudojamo administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimą. Pagal teikiamą Projektą tokios nuostatos reglamentuos ir valstybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų aprūpinimą jų valstybinėms funkcijoms (sveikatos priežiūros paslaugoms) teikti reikalingu ir jų oreikius atitinkančiu sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamuoju turtu įgyvendinant šios paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimo projektus. Yra padaroma viena išlyga dėl sąlygų, kurioms esant valstybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų nekilnojamojo turto atnaujinimo projektas gali būti teikiamas tvirtinti –būtina atitikti ne tik vieną iš sąlygų nurodytų Disponavimo įstatyme, bet ir atitikti, kaip minėta, papildomas sąlygas, numatytas SPI 36 str. 10 d.

Koreguojamas ir **Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymas** papildant turto valdytojo funkcijas nustatoma, kad gali būti atnaujinamas ne tik institucijų naudojamas administracinės paskirties valstybės nekilnojamasis turtas, bet ir sveikatos priežiūros ir gydymo paskirties nekilnojamasis turtas valstybės sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų naudojamas sveikatos priežiūros reikmėms, medicinos pagalbai teikti, ir kuriose valstybė turi pusę ar daugiau kaip pusę balsų visuotiniame viešosios įstaigos dalininkų susirinkime, (žr. keičiamo įstatymo 4 str. ir 6 str. ).

Priėmus teikiamus projektus bus sudaromos prielaidos kokybiškiau teikti sveikatos priežiūros paslaugas racionaliai naudojant valstybės nekilnojamąjį turtą ir kitus išteklius.

#### **5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Neigiamų priimtų įstatymų pasekmių nenumatoma. Atvirkščiai, nustatytu atnaujinimo būdu valstybės turtas bus naudojamas racionaliai, centralizuotai valdomo turto valdytojas užtikrins turto atnaujinimą, procedūrų skaidrumą. Kartu bus sudarytos prielaidos gerinti sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybę.

**6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**  
Priimti įstatymai neigiamo poveikio korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturės.

**7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Atskiro poveikio verslui ar jo plėtrai nenumatoma.

**8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

**9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Įgyvendinant priimtus įstatymus Vyriausybei ir Finansų ministerijai bus reikalinga patikslinti jau galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius administracinės paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimą. Galiojančių teisės aktų pripažinti netekusiais galios nereikės.

**10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projektų sąvokos atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

**11. Įstatymo projekto atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams**

Teikiami projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

**12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti**

Įgyvendinant įstatymą Vyriausybei ir Finansų ministerijai bus reikalinga patikslinti jau galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius administracinės paskirties nekilnojamojo turto atnaujinimą.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti**

Lėšų įstatymų įgyvendinimui neplanuojama.

**14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**  
Vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis**

viešoji sveikatos priežiūros įstaiga; nekilnojamojo turto atnaujinimas.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**  
Nėra

Seimo narys

Jurgis Razma